

11. Албатта, дар он рӯз Парвардигорашон аз ҳоли онҳо хабардор аст.

Албатта, Парвардигори олам огоҳу доно ба он чи одамон дар дунё карда буданд. Худованд ба ҳар як амали онҳо, хоҳ нек бошад, хоҳ бад, подоши мувофиқ медиҳад. Худованд ба ҳеҷ кас зулм намекунад. Ҳеҷ кас дар он рӯз қуввати инкор карданро ҳам надорад.

Поёни сураи **"Одиёт"**. Ва лиллоҳил ҳамду вал минаҳ.

101-уми сураи Қуръон буда, дар Маккаи мукааррама нозил шуда, аз 11 оят иборат аст.

Ин сура аз аҳволи рӯзи қиёмат ва саҳтиҳои он сухан меронад. Дар он рӯз ҳодисаҳои бузург рӯй медиҳанд, мисли: бархестани мурдагон аз қабрҳо, аз ҳайбату даҳшати он рӯз ба ҳар тараф бенизом пароканда шудани мардум, реза-реза гашта, мисли пашми рангшуда дар ҳаво парвоз кардани кӯҳҳо. Ин буд муқаддимаи мухтасари сураи мазкур.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Бисмиллаҳи-р-Раҳмани-р-Раҳим

Оғоз мекунам ба номи Худованде ки беандоза меҳрубону

бениҳоят бораҳм аст.

الْقَارِعَةُ

Ал-қориъаҳ.1.

1. (Сахт) кӯбанда(-и дилҳо).

Яке аз номҳои қиёмат аст, ки шарҳи он, иншоаллоҳ, дар оятҳои зер баён мешавад:

مَا الْقَارِعَةُ

Ма-л-қориъаҳ.2.

2. Чист он (сахт) кӯбанда?

Чист он "Қориъаҳ"? Он қиёмат то дараҷае беқароркунанда аст, ки ақлу ҳаёли кас дарк карда наметавонад ва он аз фаҳму

тасаввури инсон болост ва суханеро кас гуфта наметавонад, ки тамоми ҳақиқату моҳияти "Қориъаҳ"-ро дар бар гирифта тавонад. Худованд ба андоза ва моҳияти он худааш донотар аст. Зеро ин, ки Ӯ таъоло фармудааст, ки:...

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ ﴿٣﴾

Ва мӓ адрока ма-л қориъаҳ. 3.

3. Ва ту чӣ донӣ, ки қориъаҳ (кӯбанда) чист?

Мурод аз "Қориъаҳ" қиёмат аст, ки дилҳоро аз камоли беқарорӣ ва изтироб меларзонад ва гӯшҳоро аз шиддати овоз "қулф" мезанонад. Хулоса, манзараи ҳавлноки ҳодисаҳои қиёмат дар ҳаёл намеғунҷад, танҳо аз баёни баъзе ҳадисҳо ва шарҳи онҳо метавон каме шиддат ва сахтии онро қиёс намуд. Мурод аз **"ва мо адрока"** (Ва чӣ чиз дононд туро) ин аз як тараф барои тарсонидани мардум бошад, аз тарафи дигар барои дар шавқ даровардани онҳост дар шинохтани **"Қориъаҳ"** ва аҳволи он, ки Худованд дар оятҳои зер баён кардааст.

يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ﴿٤﴾

Явма якуну-н-насу ка-л-фароши-л-мабъуш. 4.

4. Рӯзе ки мардум монанди парвонаҳои пароканда бошанд.

Яъне, рӯзи қиёмат мардум аз даҳшати он мисли шапарақҳо болои ҳам шуда, бенизомона ҳар сӯ пароканда мешаванд. Ҳеҷ кас ба ҳеҷ кас кор надорад, ҳама дар ғами худ ҳатто аз саросемагӣ мисли тӯдаи малах болои ҳамдигар баромада, ҳамдигарро пахш мекунанд.

Ин яке аз нишонаҳои "Қориъаҳ" аст. Нишонаи дигари он дар ояти зер баён шудааст:

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ﴿٥﴾

Ва тақуну-л-ҷибалу ка-л-ъихни-л-манфуш. 5.

5. Ва кӯҳҳо монанди пашми рангини ҳаллоҷишуда бошанд.

Кӯҳҳо зарра-зарра шуда, ба ҳаво пароканда мешаванд, мисли пашмҳои кӯбидашудаи рангкардашуда парешон мешаванд. Пашми рангкардашуда аз он чихат зикр шудааст, ки нисбат ба пашми рангнокарда сабуктар ва заифтар мебошад. Худованд дар оятҳои 4 ва 5-ҳолати инсон ва кӯҳро паси ҳам нақл кардааст. Муфасссирон

гуфтаанд, ки ин барои ибрат ва танбеҳи инсон аст. Кӯҳҳо чун махлуқон дар дунё бе ҳеҷ гуна ибодат тақлифшуда (мукаллаф) набуданд, лекин аҳволи онҳоро дар қиёмат бинед. Инсон чун бандаи Худо дар ин дунё вазифаҳо дорад. Онҳоро иҷро накард ва ё бонӯқсон ва камбудӣ иҷро кард. Ҳоли одамони гунаҳкор дар қиёмат чӣ мешуда бошад? Оятҳои баъдӣ аз тақсими онҳо дар он рӯз ба ду гурӯҳ - саъид (некбахт) ва шақӣ (бадбахт) хабар медиҳанд.

فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ

Фа амма маъ сақулат мавāзӣнуҳ. 6.

6. Аммо шахсоро, ки паллаи тарозуи ҳасаноти ӯ гарон шавад,

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَّاضِيَةٍ

Фа ҳува фиъишати-р-роъзияҳ. 7.

7. пас, ӯ дар зиндагии писандида бошад.

Шахсе, ки паллаи тарозуи амалҳои некаш нисбат ба паллаи тарозуи амалҳои бадаш гарон ояд, вай дар айши гуворо ва Ҷаннат буда, соҳиби неъматҳои доимӣ мегардад. Он шахс аз неъматҳои додагии Парвардигор комилан ризогии худро маълум мекунад.

وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ

Ва амма ман хаффат мавāзӣнуҳ. 8.

8. Ва аммо шахсоро, ки паллаи неқӯйи ӯ сабук шуд,

فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ

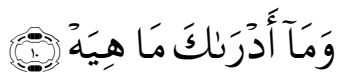
Фа уммуҳу ҳāвияҳ. 9.

9. пас, модари (қойи) ӯ Ҳовияҳ бошад.

"Ҳовияҳ"- яке аз номҳои Ҷаҳаннам аст, ки он бисёр фурӯтар буда, азобаш ниҳоят сахт мебошад.

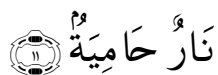
Шахсе, ки паллаи тарозуи амалҳои некаш нисбат ба паллаи тарозуи амалҳои бадаш сабук ояд, яъне савоби ӯ кам, аммо гуноҳаш бисёр бошад, ё неқӣ дошт, лекин ба сабаби зулме, ки дар дунё ба мардум карда буд, неқиҳои ӯро ба мазлумон доданд ва ӯ бе савоб монд, пас қойи зист ва маъвои чунин шахс "Ҳовияҳ" аст, яъне нори Ҷаҳаннам аст. Баъзе муфасссирон дар тафсири калимаи

"уммуҳу" ("модараш") гуфтанд, ки "Ҳовияҳ" барои шахси сергуноҳ мисли модараш аст. Яъне "Ҳовияҳ" (Ҷаҳаннам) шахси гунаҳкорро чун модар фарзандашро ба оғӯши хеле "гарму сахт"-аш фаро мегирад.

Ва мӑ адрока мӑ ҳияҳ. 10.

10. Ва чӣ огоҳ кард туро, ки Ҳовияҳ чист?

Нӑрун ҳӑмияҳ. 11.

11. Оташест ниҳоят сӯзон.

Ояти 10-ум ба шакли ҷумлаи саволӣ омадааст, дар ҳоле, ки ҷавоби ин савол ба Аллоҳтаоло маълум аст. Ин ҷо мурод аз савол таъкиди бодаҳшат, боҳайбат ва хеле сахт будани аҳволи гунаҳкор дар "Ҳовияҳ" (Ҷаҳаннам) аст. Аллоҳтаоло мепурсад, ки чист он Ҳовияҳ? Аз кучо медонӣ? Албатта, банда ҷавоби онро намедонад. Фақат Худо худаш медонад ва бо каломи мубораки Худ ҷавоб мегӯяд, ки "Ҳовияҳ"- оташи ниҳоят баландҳарорат аст. Бино бар маълумоти дар ҳадисҳо воридшуда, гармии оташи Ҷаҳаннам нисбат ба оташи дунё 70-маротиба зиёдтар аст.

Хонандаи азизу гиромӣ, мухлиси каломи Раббонӣ! Оид ба сифати Ҷаҳаннам ва тафсири ин оят ҳадисҳои бисёр ворид шудааст. Мо, Худо хоҳад, бо овардани як ривоят риштаи суҳанро дар мавзӯи шарҳ ва тарҷумаи ин сураи муборак ба охир мерасонем.

Дар ривоят чунин омадааст: **"Гар муъмине бимирад, рӯҳи ӯро назди арвоҳи муъминон мебаранд ва ба онҳо гуфта мешавад, ки ӯро наздатон ҷой диҳед. Арвоҳи пешина аз ин арвоҳи навомада мепурсанд, ки кори фалон одам чӣ шуд? Дар ҷавоб мегӯяд, ки ӯ пеш аз ман реҳлат карда буд, оё назди шумо наомадааст? Арвоҳи пешин мегӯянд: «Набошад ӯро модараш "Ҳовияҳ" ба оғӯш кашидааст».**

Худовандо! Аз "Ҳовияҳ" ба Ту паноҳ мебарем.

Поёни сураи **"Қориъаҳ"**. Ва лиллоҳил ҳамд!